

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันมีการกระจายการลงทุนจากบริษัทข้ามชาติเข้ามาประกอบกิจการในประเทศไทยเพื่อมุ่งหวังที่จะลดต้นทุนค่าแรง ซึ่งรัฐบาลก็ได้ให้การสนับสนุนเพื่อเป็นการสร้างเสริมรายได้ให้กับประชาชนทั่วประเทศและเป็นการสร้างงานในชนบทให้มากยิ่งขึ้นและเป็นการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นโดยการนำสิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรและสิทธิต่างๆที่จะสามารถชักชวนให้บริษัทต่างชาติหันมาพัฒนาอุตสาหกรรมในประเทศไทยโดยผ่านคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (Board of Investment) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่อยู่ในสังกัดของสำนักนายกรัฐมนตรี โดยได้แบ่งการลงทุนออกเป็น 3 เขต (สมเดช โรจน์คูรีเสถียร, 2543)

นิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จัดเป็นเขตการลงทุนเขต 3 โดยได้รับสิทธิยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล 8 ปีและได้รับการลดหย่อนอีกร้อยละ 50 ของอัตราปกติเป็นระยะเวลาอีก 5 ปี โดยมีบริษัทต่างชาติ เข้ามาประกอบกิจการจำนวนทั้งสิ้น 64 บริษัท ซึ่งมีการลงทุนจากประเทศต่าง ๆ รวม 15 ประเทศ โดยมีการลงทุนจากประเทศญี่ปุ่นในอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 34 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 53 ของโรงงานทั้งหมด ในจำนวนนี้มีโรงงานที่ถือหุ้น 100 %จากประเทศญี่ปุ่นจำนวน 17 โรงงาน (สำนักงานนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ, 2545)

เมื่อมีการลงทุนเกิดขึ้นนักลงทุนต่างก็คาดหวังที่จะประกอบกิจการโดยมีจุดประสงค์ในการลงทุนโดยสร้างความมั่งคั่งสูงสุดให้แก่กิจการ (Maximize Shareholder Wealth) ทั้งนี้ นักลงทุนต่างต้องการให้ได้วัตถุดิบที่มีคุณภาพดี ราคาถูก แรงงานที่มีฝีมือดีอีกทั้งค่าใช้จ่ายต่ำ เพื่อป้อนเข้าสู่กระบวนการผลิต แรงงานจึงถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่เป็นตัวกำหนดความสำเร็จของงานและต้องใช้คนผู้ซึ่งอาศัยแรงจูงใจในการทำงานเป็นหลัก ในการจ้างงานโดยทั่วไปสภาพการจ้างส่วนใหญ่ จะกำหนดโดยนายจ้าง ลูกจ้างปรารถนาที่จะมีและได้รับสิ่งจำเป็นแก่ชีวิตเป็นการตอบแทนในการทำงานเช่นเดียวกันและต้องการสิ่งสนองตอบทางความรู้สึกและจิตใจแตกต่างกันไปตามพื้นฐานของสถานภาพทางสังคมการศึกษาและประเพณีนิยมของลูกจ้างนั้น ถึงแม้ว่าสิ่งที่ลูกจ้างส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญหรือสนใจเป็นสิ่งแรกคือค่าตอบแทนในการทำงานลูกจ้างทุกคนยังประสงค์จะได้รับสภาพการจ้างที่ดีและเหมาะสมอื่นๆ ด้วย ซึ่งได้แก่ วันและเวลาทำงาน สวัสดิการ การเลิกจ้าง รวมทั้งประโยชน์อื่นอันเกี่ยวกับการจ้างหรือการทำงาน สภาพการจ้างที่ดีจะเป็นแรง

กระตุ้นให้ลูกจ้างได้ใช้ความสามารถของตนเองในการทำงานเต็มศักยภาพและให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดแก่งาน

ตั้งแต่ปี พ.ศ.2544 เป็นต้นมา ได้เกิดภาวะการชะลอตัวด้านการซื้อขายสินค้าในกลุ่ม อิเลคทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์ซึ่งเป็นสินค้าหลักของกลุ่มนักลงทุนจากประเทศญี่ปุ่น ทั้งนี้มาจากภาวะเศรษฐกิจของโลกที่ตกต่ำ จากการศึกษาสภาพทั่วไปของบริษัทญี่ปุ่นในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ ในด้านแรงงานพบว่า มีจำนวนลูกจ้างทั้งหมด 16,996 คน(สำนักงานนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ, 2545) โดยลูกจ้างส่วนใหญ่เป็นพนักงานในระดับปฏิบัติการประมาณร้อยละ 90 และจากการสำรวจเบื้องต้นเกี่ยวกับสัดส่วนการจ้างงานพนักงานระดับปฏิบัติการพบว่า มีการจ้างพนักงานที่ได้รับค่าจ้างเป็นแบบรายวันร้อยละ 90 และแบบรายเดือนร้อยละ 10 ในด้านยอดขายพบว่ายอดการส่งออกสินค้าในปี พ.ศ. 2544 ได้ลดลงเมื่อเทียบกับยอดขายในปี พ.ศ.2543(ธนาคารแห่งประเทศไทยสำนักงานภาคเหนือ, 2545) ทำให้มีแรงงานเหลือเกินความต้องการ จึงเป็นเหตุให้บริษัทต่างๆ ต้องปรับสภาพการจ้างใหม่ เช่น การงดการทำงานล่วงเวลา การปรับเปลี่ยนวันเวลาในการทำงานใหม่โดยปรับจำนวนวันทำงานในแต่ละสัปดาห์ให้ลดน้อยลง การควบคุมและเข้มงวดในสวัสดิการ การให้พนักงานรายวันเข้าโครงการพักอยู่กับบ้าน (Home Stay) ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง โดยบริษัทจ่ายค่าจ้างให้กับพนักงานในอัตรา 50-80% ของค่าจ้างที่ได้รับโดยจะเรียกพนักงานเข้ามาทำงานใหม่หากมีงาน การลงชื่อสมัครใจลาออก ตลอดจนใช้วิธีการปลดออก

จากสภาวะดังกล่าวได้ส่งผลต่อจิตใจของลูกจ้างที่ถูกปลดออกรวมทั้งลูกจ้างที่ยังคงทำงานอยู่เป็นอย่างมากเนื่องจากเกิดความรู้สึกที่ไม่มั่นคงในการทำงานโดยเกรงว่าจะส่งผลต่อเนื่องในอนาคต เป็นสาเหตุทำให้พนักงานบางคนออกหางานใหม่ จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจให้ผู้ศึกษาต้องการศึกษาความคิดเห็นของลูกจ้างไทยต่อสภาพการจ้างของบริษัทญี่ปุ่นในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ ซึ่งจะเป็ประโยชน์ทำให้ทราบถึงสภาพการจ้างในปัจจุบันว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับใดเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงสภาพการจ้างของบริษัทญี่ปุ่นในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือให้เหมาะสมยิ่งขึ้นซึ่งจะส่งผลให้ลูกจ้างได้ใช้ความสามารถของตนเองในการทำงานเต็มศักยภาพและให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดแก่งาน

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของลูกจ้างไทยต่อสภาพการจ้างของบริษัทญี่ปุ่นในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของลูกจ้างไทยที่มีต่อสภาพการจ้างของบริษัทญี่ปุ่นในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ ในด้านเงื่อนไขการจ้างหรือการทำงาน กำหนดวันและเวลาทำงาน ค่าจ้าง สวัสดิการ การเลิกจ้าง หรือประโยชน์อื่นของนายจ้างหรือลูกจ้างอื่นเกี่ยวกับการจ้างหรือการทำงาน
2. เป็นแนวทางในการปรับปรุงสภาพการจ้างของบริษัทญี่ปุ่นในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือให้เหมาะสมเพื่อที่จะส่งผลให้ลูกจ้างไทยได้ใช้ความสามารถของตนเองในการทำงานเต็มตามศักยภาพ และให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่งาน

นิยามศัพท์

ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกถึงความรู้สึกของลูกจ้างไทยต่อสภาพการจ้างของบริษัทญี่ปุ่น ในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ

ลูกจ้างไทย หมายถึง พนักงานที่มีสัญชาติไทยซึ่งทำงานให้กับบริษัทญี่ปุ่นในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือในระดับปฏิบัติการ โดยได้รับค่าจ้างเป็นแบบรายวัน

สภาพการจ้าง หมายถึง เงื่อนไขการจ้างหรือการทำงาน กำหนดวันและเวลาทำงาน ค่าจ้าง สวัสดิการ การเลิกจ้างหรือประโยชน์อื่นของนายจ้างหรือลูกจ้างอื่นเกี่ยวกับการจ้างหรือการทำงานตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ.2518 (เกษมสันต์ วัฒวรรณ, 2545)

บริษัทญี่ปุ่น หมายถึง บริษัทจากประเทศญี่ปุ่นที่เข้าได้มาลงทุนประกอบการในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ โดยการถือหุ้น100% ในการศึกษาทั้งหมด 17 บริษัท